

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

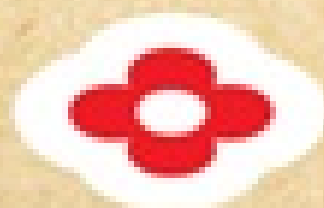
گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

همراه با مسابقه / ۱۱۷

آینه صداقت

انتظارات امام صادق (ع)
از شیعیان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه صداقت: سفارش های 25 گانه امام صادق علیه السلام به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب

نویسنده:

اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی معاونت تبلیغات و
ارتباطات اسلامی

ناشر چاپی:

معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	آینهٔ صداقت : سفارش های ۲۵ گانهٔ امام صادق علیه السلام به شیعیان از طریق عبدالله بن جنذب
۷	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۲	فهرست
۱۴	مقدمه
۱۶	۱. دوستان راستین
۱۷	۲. در جستجوی آخرت
۱۸	۳. بیم نعمت
۱۹	۴. ستمگران تقرب
۲۰	۵. نعمت استقامت
۲۰	۶. اهل بهشت
۲۱	۷. امید و خوف
۲۲	۸. نشاط درخشان
۲۲	۹. خواب نیاز
۲۳	۱۰. دام شیطان
۲۴	۱۱. اندیشهٔ آخرت
۲۵	۱۲. حاجات نجات
۲۶	۱۳. پارسایی و ولایت
۲۶	۱۴. نشان شیعه
۲۸	۱۵. جفای تظاهر
۲۸	۱۶. ایمان و عمل
۲۹	۱۷. ذخیرهٔ بهشت
۳۰	۱۸. ویژگی های مؤمن

۳۴	۱۹. پوشش صبر
۳۶	۲۰. خورشید خداوند
۳۷	۲۱. صدقۀ شُهرت
۳۸	۲۲. راز رستگاری
۴۱	۲۳. نماز تواضع
۴۲	۲۴. اساس اسلام
۴۳	۲۵. راه بهشت
۴۶	مسابقۀ فرهنگي آينۀ صداقت
۵۲	درباره مرکز

آینه صداقت: سفارش های 25 گانه امام صادق علیه السلام به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب

مشخصات کتاب

سرشناسه: جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، 83-148ق.

عنوان و نام پدیدآور: آینه صداقت (سفارش های 25 گانه امام صادق (علیه السلام) به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب) / [امام صادق]: تهیه و تدوین اداره تولیدات فرهنگی؛ به سفارش معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی.

مشخصات نشر: مشهد: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی، 1398.

مشخصات ظاهری: 44 ص.

شابک: 978 - 622 - 6852 - 01 - 2

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، 83-148ق. - کلمات قصار.

موضوع: jafar ibn muhammad, Imam VI, 702-765 - Quotations

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی.

شناسه افزوده: Astan Qods Razavi. The Islamic Propagation Department

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی، اداره تولیدات فرهنگی.

رده بندی کنگره: BP 45/2

رده بندی دیویی: 297/9553

شماره کتابشناسی ملی: 5730882

عنوان: آینه صداقت؛ انتظارات امام صادق (علیه السلام) از شیعیان به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب

تهیه و تولید: اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی

ویراستار زبانی و صوری: سیدعلی آغا حیدری

ارزیاب علمی: حجت الاسلام والمسلمین سید محمود مرویان حسینی

طراح جلد: سیدحسین موسی زاده

صفحه آرا: امین کوثری

ناشر: معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی

چاپخانه: مؤسسه فرهنگی قدس

نوبت چاپ: اول، 1398

شمارگان: 5000

شابک: 978 - 622 - 6852 - 01 - 2

قیمت: 60000 ریال (غیرقابل فروش)

نشانی: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی، بین باب الهادی (علیه السلام) و صحن غدیر، مدیریت فرهنگی.

صندوق پستی: 351 - 91735 تلفن: 051 - 7 3200256

سامانه پیامکی دریافت پیشنهادها و انتقادات: 3000802222

حق چاپ محفوظ است.

ص: 1

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

دعای مطالعه

«اللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَأَكْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.» (1)

(خدایا، مرا از تاریکی های وهم خارج کن و به نور فهم گرامیام بدار!

خدایا، درهای رحمت را به روی ما بگشا و خزانه های علومت را بر ما باز کن، به مهربانیات ای مهربانترین مهربانان!)

ص: 2

1- عباس قم ، مفاتیح الجنان، دعای مطالعه.

تقديم به ارواح قدسی ائمه معصومین (عليهم السلام)، به ویژه مولا و مقتدای زمان، حضرت بقيه الله الاعظم (عجل الله تعالى فرجه الشريف)؛ شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛ مدافعان مظلوم حرم اهل بیت (عليهم السلام) و زائران آستان ملکوتی امام علی بن موسی الرضا (عليه السلام)!

ص: 3

آینهٔ صداقت

انتظارات امام صادق (علیه السلام) از شیعیان

ص: 4

مقدمه..... 7

1. دوستان راستین... 9
2. در جستجوی آخرت... 10
3. بیم نعمت..... 11
4. ستمگران تقرب..... 12
5. نعمت استقامت 13
6. اهل بهشت 13
7. امید و خوف 14
8. نشاط درخشان 15
9. خواب نیاز 15
- 10 . دام شیطان..... 16
- 11 . اندیشه آخرت... 17
- 12 . حاجات نجات..... 18
- 13 . پارسایی و ولایت 19
- 14 . نشان شیعه 19
- 15 . جنای تظاهر 21

ص: 5

- 16 . ایمان و عمل ... 21
- 17 . ذخیره بهشت 23
- 18 . ویژگی های مؤمن 23
- 19 . پوشش صبر 27
- 20 . خورشید خداوند 29
- 21 . صدقه شهرت 30
- 22 . راز رستگاری 32
- 23 . نماز تواضع ... 35
- 24 . اساس اسلام 36
- 25 . راه بهشت 37
- مسابقه فرهنگی آینه صداقت 40

هدایت و تربیت نسل جوان نیز در هر جامعه، به لحاظ اهمیتی که دارد امروزه بیش از گذشته مورد توجه اندیشمندان و دلسوزان جوامع مختلف قرار گرفته است. جوان دارای خصوصیات عاطفی، اجتماعی و جسمانی است. حساسیت، تنوع خصلت های رفتاری، هیجانهای درونی، علاقه شدید به دوستی با همسالان، الگوپذیری و تقلید، افتخار به شخصیت و تشخ صطلبی و میل به آزادی، شم های از ویژگی های اوست. با توجه به این ویژگی ها، سخنان و دستورالعمل های و شیوه رفتاری امام صادق (علیه السلام) برای جوانان و برخورد با آنان، بهترین نسخه شفا بخش و راهگشاست.

در این میان، یکی از راهکارهای بسیار جامع، نامه مشهور امام صادق (علیه السلام) خطاب به شیعیان و رهروان از طریق عبدالله بن جنذب(1) است که ابعاد متفاوتی از

ص: 7

1- . عبدالله بن جُنْدَب بجلی کوفی از جمله اصحاب و راویان امام صادق و امام کاظم و امام رضا (علیهم السلام) بود. وی از جانب امام کاظم و امام رضا (علیهم السلام) وکالت داشت. عبدالله بن جنذب اهل عبادت بود و نزد این دو امام از جایگاه والایی برخوردار بود.

زندگی انسان باتقوا را به تصویر کشیده است. این اثر به گوشه ای از وظایف و مسئولیت های شیعیان از زبان امام صادق (علیه السلام) اشاره کرده و در واقع، بخشی از انتظارات ائمه معصومین (علیهم السلام)، به خصوص امام ششم، از شیعیان را بازگو کرده است. مسلماً ادعای زبانی شیعه بودن نمی تواند ما را در جرگه پیروان راستین آن امامان هدایت قرار دهد و لازمه این کار پیروی عملی از آموزه های آنان است که همان آموزه های قرآنی و پیامبر است.

این سفارش ها نامه ای است که ارزش بارها و بارها خواندن دارد و می تواند برنامه کاملی برای زندگی هر فردی قرار گیرد. علاوه بر این سیره عملی پیشوایان معصوم (علیهم السلام) در تعامل با خانواده، اطرافیان، همسایگان، دوستان، دشمنان و به طور کلی جامعه را به ما گوشزد می کند.

از ویژگی های این کتاب شکل و آهنگ موعظه و خطابه گونه آن است که فهم آن را برای عموم آسان می سازد و مضامین نامه امام (علیه السلام) برای فهم عموم مردم در قالب 25 بند به زبان عربی، همراه با ترجمه فارسی آورده شده است.

1. دوستان راستین

يَا عَبْدَ اللَّهِ لَقَدْ نَصَبَ إِبْلِيسُ حَبَائِلَهُ فِي دَارِ الْغُرُورِ فَمَا يَقْصِدُ فِيهَا إِلَّا أَوْلِيَاءَنَا وَ لَقَدْ جَلَّتِ الْآخِرَةُ فِي أَعْيُنِهِمْ حَتَّى مَا يُرِيدُونَ بِهَا بَدَلًا. ثُمَّ قَالَ: أَوْهَى عَلَى قُلُوبِ حُشَيْتٍ نُورًا وَإِنَّمَا كَانَتِ الدُّنْيَا عِنْدَهُمْ بِمَنْزِلَةِ الشَّجَاعِ الْأَزْقَمِ وَالْعَدُوِّ الْأَعْجَمِ أَنْسُوا بِاللَّهِ وَ اسْتَتَوَحَّشُوا مِمَّا بِهِ اسْتَتَأَنَّسَ الْمُتَرَفُّونَ. أَوْلَيْكَ أَوْلِيَائِي حَقًّا وَ بِهِمْ تُكْشَفُ كُلُّ فِتْنَةٍ وَ تَرْفَعُ كُلُّ بَلِيَّةٍ.

ای عبدالله، شیطان دام های خود را در دنیا گسترده و هدف او اولیا و دوستان ما هستند. آن چنان آخرت در نظر دوستان ما بزرگ و بااهمیت است که هرگز چیز دیگری را به جای آن نمی پذیرند. سپس فرمود: «خوشا بر دل هایی که پر از نور شده و دنیا در نظر آن ها همچون مار بزرگ و مسموم و دشمنِ نفهم است؛ همان هایی که به خدا

ص: 9

انس گرفته اند و از هرچه دنیاپرستان به آن دل بسته اند، بیزارند. آن هایند دوستان واقعی ما که به وسیله ایشان، هر آشوبی برطرف و هر بلائی رفع می شود.»

2. در جستجوی آخرت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مَسْئَلٍ يَعْرِفُنَا أَنْ يَعْضَرَ عَمَلُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ عَلَى نَفْسِهِ فَيَكُونَ مُحَاسِبَ نَفْسِهِ. فَإِنْ رَأَى حَسَنَةً اسْتَزَادَ مِنْهَا وَإِنْ رَأَى سَيِّئَةً اسْتَعْفَرَ مِنْهَا لِئَلَّا يَخْزَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ. طُوبَى لِعَبْدٍ لَمْ يَغْطِ الْخَاطِئِينَ عَلَى مَا أُوتُوا مِنْ نَعِيمِ الدُّنْيَا وَ زَهْرَتِهَا. طُوبَى لِعَبْدٍ طَلَبَ الْآخِرَةَ وَ سَعَى لَهَا. طُوبَى لِمَنْ لَمْ تُلْهِهِ الْأَمَانِيُّ الْكَاذِبَةُ. ثُمَّ قَالَ: رَحِمَ اللَّهُ قَوْمًا كَانُوا سِرَاجًا وَ مَنَارًا كَانُوا دُعَاءَ إِلَيْنَا بِأَعْمَالِهِمْ وَ مَجْهُودِ طَاقَتِهِمْ لَيْسُوا كَمَنْ يُذْبِعُ أَسْرَارَنَا.

ای پسر جندب، لازم است برای هرکس که عارف به حق ماست، به اعمال خود در هر شب و روز رسیدگی کند و از خود حساب بخواند. اگر کار خوبی مشاهده کرد، بر آن بیفزاید و اگر گناهی انجام داده بود، از آن استغفار کند تا روز قیامت خوار نشود. خوشا به حال آن بنده ای

که افسوس خطاکاران را نخورد به واسطهٔ مال دنیایی که به آن ها داده شده. خوشا به حال بنده ای که در جست و جوی آخرت است و برای آن کوشش می کند. خوشا به حال کسی که دل بسته به آرزوهای دروغ نیست. سپس فرمود: «خدا رحمت کند گروهی را که چراغ درخشان و راهنمای مردم بودند. مردم را به وسیلهٔ اعمال خود به سوی ما دعوت می کردند و تمام قدرت خویش را به کار می بردند و از کسانی نبودند که اسرار ما را فاش می کنند.»

3. بيم نعمت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللَّهَ وَيُسْفِقُونَ أَنْ يُسَلَّبُوا مَا أُعْطُوا مِنَ الْهُدَى. فَإِذَا ذَكَرُوا اللَّهَ وَنِعْمَاءَهُ وَجَلُّوا وَأَشْفَقُوا > وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا < مِمَّا أَظْهَرَهُ مِنْ نَفَاذِ قُدْرَتِهِ > وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ. (1)

ای پسر جندب، مؤمنان کسانی هستند که از خدا

ص: 11

1- . انفال، 2.

می ترسند و بیم آن دارند نعمت هدایتی که به آن ها ارزانی شده، از آن ها سلب شود. وقتی به یاد نعمت های خدا می افتند، می ترسند و بیمناک هستند و هرگاه آیات خدا بر آن ها تلاوت شود، ایمانشان افزون می شود. به سبب آنچه آنان مشاهده می کنند از نفوذ قدرت پروردگار، بر پروردگار خویش توکل دارند.

4. ستمگران تقرب

يَا اِبْنَ جُنْدَبٍ قَدِيمًا عَمَرَ الْجَهْلُ وَقَوِيَ اَسَاسُهُ وَذَلِكَ لِاِتِّخَاذِهِمْ دِينَ اللّٰهِ لِعِبَادًا حَتَّى لَقَدْ كَانَ الْمُتَقَرَّبُ مِنْهُمْ اِلَى اللّٰهِ بِعَمَلِهِ يُرِيدُ سِوَاهُ. اُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ. ای پسر جندب، دیر زمانی است که نادانی رواج یافته و بنیانش استوار شده است؛ زیرا مردم دین خدا را بازیچه انگاشتند؛ به طوری که می خواهند با اعمال خود به خدا تقرب جویند؛ ولی منظورشان خدا نیست. این ها همان ستمگران هستند.

ص: 12

5. نعمت استقامت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَوْ أَنَّ شَيْعَتَنَا اسْتَقَامُوا لَصَدَّافَحْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَلَاظْلَمَهُمُ الْغَمَامُ وَلَاشَدَّ رِقْوَانَهَاراً وَلَاكُلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَلَمَّا سَأَلُوا اللَّهَ شَيْئاً إِلَّا أَعْطَاهُمْ.

ای پسر جندب، اگر شیعیان ما استقامت بورزند، ملائکه با آن ها مصافحه خواهند کرد، ابر بر سرشان سایه می افکند، روزهایی روشن و تابان دارند، از بالا و پایین نعمت بر آن ها فرومی ریزد و هرچه از خدا بخواهند، به ایشان می بخشد.

6. اهل بهشت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَا تَقُلْ فِي الْمُنْبِيِّينَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِكُمْ إِلَّا خَيْراً وَاسْتَتَكِينُوا إِلَى اللَّهِ فِي تَوْفِيقِهِمْ وَسَلُّوا التَّوْبَةَ لَهُمْ. فَكُلُّ مَنْ قَصَدَنَا وَتَوَلَّانَا وَلَمْ يُؤَالِ عَدُوْنَا وَقَالَ مَا يَعْلَمُ وَسَكَتَ عَمَّا لَا يَعْلَمُ أَوْ أَشْكَلَ عَلَيْهِ، فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ.

پسر جندب، درباره گناهکاران از هم کیشان خود جز به نیکی سخن نگو، از خدا برای آن ها توفیق بخواه و تقاضای توبه کن. هرکس به ما توجه کند، ما را دوست بدارد، با دشمنان ما رابطه دوستی نداشته باشد و آنچه

می داند بگوید و درباره آنچه نمی داند یا بر او مشتبه است، ساکت باشد، اهل بهشت است.

7. امید و خوف

يَا ابْنَ جَدَبٍ يَهْلِكُ الْمُتَكِلُ عَلَى عَمَلِهِ وَلَا يَنْجُو الْمُجْتَرِي عَلَى الذُّنُوبِ الْوَائِقِ بِرَحْمَةِ اللَّهِ. قُلْتُ: فَمَنْ يَنْجُو؟ قَالَ: الَّذِينَ هُمْ بَيْنَ الرَّجَاءِ وَالْخَوْفِ. كَأَنَّ قُلُوبَهُمْ فِي مَخْلَبٍ طَائِرٍ شَوْقًا إِلَى الثَّوَابِ وَخَوْفًا مِنَ الْعَذَابِ. پسر جندب، کسی که به اعمال [خوب] خود اعتماد کند، هلاک می شود و هرکس بی باکانه گناه می کند و دل به رحمت خدا بسته، نجات نخواهد یافت. عرض کردم: «پس چه کسی نجات می یابد؟» حضرت فرمودند: «کسانی که حالشان میان خوف و رجا باشد؛ [یعنی نه خوفشان آن چنان است که از آمرزش گناهانشان ناامید باشند و نه امیدواری آنان به رحمت خداوند آن چنان است که جرئت ارتکاب گناه را داشته باشند.] گویی قلب های آنان در چنگال پرنده ای است [که هر لحظه احتمال می رود آن را در چنگال خود بفشارد یا آن را رها کند و آنان

ص: 14

رهایی یابند. [هم شوق به ثواب در دل هایشان وجود دارد و هم خوف از عذاب.]»

8. نشاط درخشان

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ اللَّهُ الْحُورَ الْعَيْنَ وَيُتَوِّجَهُ بِالثَّوْرِ فَلْيُدْخِلْ عَلَيَّ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ الشَّرُورَ.

پسر جندب، هرکه خوش حال می شود از اینکه خداوند حوریه را به ازدواج او در آورد و با چهره ای درخشان بیاید، باید دل برادر مؤمن خود را شاد کند.

9. خواب نیاز

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ أَقَلَّ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ وَالْكَلَامَ بِالنَّهَارِ فَمَا فِي الْجَسَدِ شَيْءٌ أَقَلُّ شُكْرًا مِنَ الْعَيْنِ وَاللِّسَانِ فَإِنَّ أُمَّ سَلِيمَانَ قَالَتْ لِسَدِّ لَيْمَانَ: «يَا بُنَيَّ إِيَّاكَ وَالنَّوْمَ فَإِنَّهُ يُفْقِرُكَ يَوْمَ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ.»

ای فرزند جندب، هرچه می توانی خواب شب و صحبت کردن روز را کم کن که در بدن انسان عضوی ناسپاس تر از چشم و زبان نیست. مادر سلیمان به فرزندش

ص: 15

گفت: «پسر، پرهیز از خواب؛ چون در روزی که مردم به اعمال خود نیاز دارند، خواب تو را نیازمند می کند.»

10. دام شیطان

يَا ابْنَ جَدَبٍ إِنَّ لِّلشَّيْطَانِ مَصَائِدَ يَصَدُّ طَائِدُ بِهَا فَتَحَامُوا شِدَّ بَاكُهُ وَ مَصَائِدُهُ. قُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللّٰهِ وَ مَا هِيَ؟ قَالَ: أَمَّا مَصَائِدُهُ فَصَدُّ عَنِ بَرِّ الإِخْوَانِ وَ أَمَّا شِبَاكُهُ فَنَوْمٌ عَنِ قَضَاءِ الصَّلَوَاتِ الَّتِي فَرَضَهَا اللّٰهُ. أَمَّا إِنَّهُ مَا يُعْبَدُ اللّٰهُ بِمِثْلِ نَقْلِ الأَقْدَامِ إِلَى بَرِّ الإِخْوَانِ وَ زِيَارَتِهِمْ. وَ يُلِّ لِّلسَّاهِينَ عَنِ الصَّلَوَاتِ النَّائِمِينَ فِي الخَلَوَاتِ المُسْتَهْزِئِينَ بِاللّٰهِ وَ آيَاتِهِ فِي الفُتْرَاتِ. أُولَئِكَ الَّذِينَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ وَ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَ لَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ <وَ لَا يُزَكِّيهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ>. (1)

ای پسر جن‌دب، شیطان را دام‌هایی است که با آن‌ها شکار می‌کند؛ پس خود را از دام‌ها و تله‌های او نگاه‌دارید. گفتم: «ای پسر پیامبر، آن دام‌ها کدام است؟» فرمودند: «اما دام‌های شیطان، یکی جلوگیری از نیکی کردن در حق برادران است و اما تله‌های او، سهل‌انگاری در

ص: 16

گزاردن نمازهایی است که خدا واجب کرده است. آگاه باش، همانا خداوند به چیزی مانند گام برداشتن در راه نیکی به برادران و دیدار آن ها بندگان نشده است. وای بر غفلت کنندگان از نماز؛ خواب رفتگان در خلوت ها و آن ها که در زمان ضعف دین، خدا و نشانه هایش را تمسخر می کنند. آن ها هیچ بهره ای در آخرت ندارند. خداوند در روز قیامت با آن ها سخن نمی گوید، به آن ها نگاه نمی کند، آن ها را نمی بخشد و برای آن ها عذابی دردناک است.»

11. اندیشه آخرت

يَا ابْنَ جَدْدٍ مَنْ أَصْبَحَ مَهْمُومًا لِسَوَىٰ فَكَأَنَّ رَقَبَتَهُ فَقَدْ هَوَّنَ عَلَيْهِ الْجَلِيلَ وَرَغِبَ مِنْ رَبِّهِ فِي الْوَدْحِ الْحَقِيرِ وَمَنْ غَشَّ أَخَاهُ وَحَقَّرَهُ وَنَاوَاهُ جَعَلَ اللَّهُ النَّارَ مَأْوَاهُ وَمَنْ حَسَدَ مُؤْمِنًا أَنْمَأَتْ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ كَمَا يَنْمَأُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ .

ای پسر جندب، هرکه صبح خود را با هم و غمی جز آزادکردن خود [از آتش دوزخ] آغاز کند، مسئله بزرگ

ص: 17

(آخرت) را ناچیز شمرده و به خاطر بهره اندک (دنیا) از پروردگارش رویگردان شده است. هرکه به برادر خود خیانت کند و او را تحقیر نماید و به او ستم کند، خداوند جهنم را جایگاهش قرار می دهد و هرکه به مؤمنی حسد ورزد، ایمانش نابود می شود؛ چنان که نمک در آب حل می گردد.

12. حاجات نجات

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْمَاشِي فِي حَاجِهِ أَخِيهِ كَالسَّاعِي بَيْنَ الصِّفَا وَالْمَرَّوَةِ وَقَاضِيَ حَاجَتِهِ كَالْمُتَشَجِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَوْمَ بَدْرٍ وَأُحُدٍ وَمَا عَدَّبَ اللَّهُ أُمَّةً إِلَّا عِنْدَ اسْتِهَانَتِهِمْ بِحُقُوقِ فُقَرَاءِ إِخْوَانِهِمْ.

ای پسر جندب، آن که برای رواکردن حاجت برادر خود راه می پیماید، همچون کسی است که سعی میان صفا و مروه می کند و آن که نیاز او را برمی آورد، همچون کسی است که در جنگ بدر یا احد خون خود را نثار کرده است. خدا هیچ امتی را هلاک نکرد، جز وقتی که به حقوق برادران مستمند خود بی اعتنایی کردند.

ص: 18

13. پارسایی و ولایت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ بَلِّغْ مَعَاشِرَ شِيعَتِنَا وَقُلْ لَهُمْ لَا تَذْهَبَنَّ بِكُمْ الْمَدَاهِبُ. فَوَاللَّهِ لَا تُنَالُ وَلَا يَتَنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَالْاجْتِهَادِ فِي الدُّنْيَا وَمُؤَاسَاةِ الْإِخْوَانِ فِي اللَّهِ وَكَأَيِّسٍ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ.

پسر جندب، به شیعیان ما ابلاغ کن و به آن ها بگو که این طرف و آن طرف نروید. به خدا سوگند به ولایت ما نمی رسید، مگر با ورع و کوشش در دنیا و مواسات با برادران در راه خدا. از شیعیان ما نیست کسی که به مردم ستم روا دارد.

14. نشان شیعه

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّمَا شِيعَتُنَا يُعْرَفُونَ بِخِصَالٍ شَتَّى: بِالسَّخَاءِ وَالْبَذْلِ لِلْإِخْوَانِ وَبِأَنْ يُصَلُّوا الْخَمْسِينَ لَيْلًا وَنَهَارًا. شِيعَتُنَا لَا يَهْرُونَ هَرِيرَ الْكَلْبِ وَلَا يَطْمَعُونَ طَمَعَ الْغُرَابِ وَلَا يُجَاوِرُونَ لَنَا عَدْوًا وَلَا يَسْأَلُونَ لَنَا مُبْغِضًا وَلَوْ مَاتُوا جُوعًا. شِيعَتُنَا لَا يَأْكُلُونَ الْجَرِيَّ وَلَا يَمَسُّ حُونَ عَلَيِ الْخُفَيْنِ وَيَحَافِظُونَ عَلَيِ الزَّوَالِ وَلَا يَشْرَبُونَ مُسْكَرًا. قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ فَأَيْنَ أَطْلُبُهُمْ؟ قَالَ: عَلَيِ رُءُوسِ الْجِبَالِ وَأَطْرَافِ الْمُدُنِ وَإِذَا دَخَلَتْ

ص: 19

مَدِينَهُ فَسَلِّ عَمَّنْ لَا يُجَاوِرُهُمْ وَلَا يُجَاوِرُونَهُ. فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ كَمَا قَالَ اللَّهُ <وَ جَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى>. (1) وَاللَّهُ لَقَدْ كَانَ حَبِيبَ
التَّجَارِ وَحَدَهُ.

ای پسر جندب، شیعیان ما با امتیازاتی شناخته می شوند: بخشش به برادران و خواندن پنجاه رکعت نماز در شبانه روز (نمازهای واجب و نافله)؛ نیز شیعیان ما مانند سگ زوزه نمی کشند و مانند کلاغ طمع کار نیستند. همسایه دشمنان ما نمی شوند و از آن ها درخواستی نمی کنند؛ گرچه از گرسنگی بمیرند. شیعیان ما ماهی بی فلس نمی خورند و بر روی کفش مسح نمی کنند و مواظب نماز ظهر هستند و شراب نمی خورند. عبدالله بن جندب گفت: «فدایتیان شوم، چنین اشخاصی را در کجا بیابم؟» فرمودند: «در قله کوه ها و اطراف شهرها. وقتی وارد شهری شدی، جو یا شو از کسی که با کسی رفت و آمد ندارد؛ مؤمن اوست. چنان که خداوند فرموده است: 'در همین وقت، مردی از آن سر شهر، دوان دوان آمد...'. ' به

ص: 20

خدا قسم، آن مرد که آمد، حیب نجار بود که باشتاب آمد و مردم را متوجه پیروی از پیامبران کرد.»

15. جفای نظاهر

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ كُلِّ الذُّنُوبِ مَغْفُورَةٌ سِوَى عُقُوقِ أَهْلِ دَعْوَتِكَ وَكُلِّ الْبِرِّ مَقْبُولٌ إِلَّا مَا كَانَ رِيَاءً.

پسر جندب، هر گناهی آمرزیده می شود؛ مگر جفاکردن در حق برادران ایمانی ات و هر نوع نیکوکاری مقبول است؛ مگر ریا.

16. ایمان و عمل

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ أَحِبِّ فِي اللَّهِ وَأَبْغِضْ فِي اللَّهِ وَاسْتَمْسِكْ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَاعْتَصِمْ بِالْهُدَى يُقْبَلُ عَمَلُكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: حَوَائِي لِعَفَاؤِ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى (1) فَلَا يُقْبَلُ إِلَّا الْإِيمَانُ وَلَا إِيْمَانٌ إِلَّا بِعَمَلٍ وَلَا عَمَلٌ إِلَّا بِبَيِّنٍ وَلَا يَبِينُ إِلَّا بِالْخُشُوعِ وَمِلَاكُهَا كُلُّهَا الْهُدَى. فَمَنْ اهْتَدَى يُقْبَلُ عَمَلُهُ وَصَعِدَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ مُتَقَبِّلًا حَوَالَهُ اللَّهُ يَهْدِي

ص: 21

ای پسر جناب، دوستی تو در راه خدا باشد و به ریسمان محکم چنگ بزنی و با هدایت، خود را حفظ کن تا پذیرفته شود؛ زیرا خداوند می فرماید: «همین من، آمرزنده کسی هستم که توبه کند و ایمان بیاورد و خطاهایش را با عمل صالح جبران کند و در مسیر درست قرار گیرد.» بنابراین شرط پذیرش اعمال، مؤمن بودن شخص است و شرط پذیرش ایمان، عمل کردن است. هیچ عملی جز با یقین نیست و هیچ یقینی جز با فروتنی نیست و معیار تحقق آن ها هدایت است. پس هرکه هدایت شود، عملش پذیرفته می شود و این گونه است که به آسمان پرواز می کند: «و خداوند هرکه را بخواهد، به راه راست هدایت می کند.»

17. ذخیره بهشت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ أَحَبَّتَ أَنْ تُجَاوِرَ الْجَلِيلَ فِي دَارِهِ وَ تَسْكُنَ الْفِرْدَوْسَ فِي

ص: 22

جَوَارِهِ، فَلْتَهُنَّ عَلَيْكَ الدُّنْيَا وَاجْعَلِ الْمَوْتَ نُصَبَ عَيْنِكَ وَلَا تَدْخِرْ شَيْئًا لِغَدٍ وَاعْلَمْ أَنَّ لَكَ مَا قَدَّمْتَ وَعَلَيْكَ مَا أَخَّرْتَ .

ای پسر جن‌دب، اگر مایلی همسایه خدا شوی و در فردوس هم جوار خدا باشی، باید دنیا در نظرت بی ارزش باشد و پیوسته مراقب مرگ باشی و چیزی را برای فردا ذخیره نکنی. بدان مال تو آن هاست که جلوتر بفرستی و به ضرر توست هر چه باقی بگذاری.

18. ویژگی های مؤمن

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ حَرَمَ نَفْسَهُ كَسَبَهُ فَإِنَّمَا يَجْمَعُ لِغَيْرِهِ وَ مَنْ أَطَاعَ هَوَاهُ فَقَدْ أَطَاعَ عَدُوَّهُ. مَنْ يَتَّقِ بِاللَّهِ يَكْفِهِ مَا أَهَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ وَ آخِرَتِهِ وَ يَحْفَظُ لَهُ مَا غَابَ عَنْهُ وَ قَدْ عَجَزَ مَنْ لَمْ يُعِدْ لِكُلِّ بَلَاءٍ صَبْرًا وَ لِكُلِّ نِعْمَةٍ شُكْرًا وَ لِكُلِّ عَسْرٍ يُسْرًا. صَبْرٌ نَفْسَكَ عِنْدَ كُلِّ بَلِيٍّ فِي وُلْدٍ أَوْ مَالٍ أَوْ رَزِيٍّ فَإِنَّمَا يَقْبِضُ عَارِيَتَهُ وَ يَأْخُذُ هِبَتَهُ لِيَبْلُغَ فِيهِمَا صَبْرَكَ وَ شُكْرَكَ وَ اِرْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجَرِّتُكَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَ خَفَهُ خَوْفًا لَا يُؤْيِسُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ لَا تَغْتَرَّ بِقَوْلِ الْجَاهِلِ وَ لَا بِمَدْحِهِ فَتَكْبَرَ وَ تَجَبَّرَ وَ تُعْجَبَ بِعَمَلِكَ. فَإِنَّ أَفْضَلَ الْعَمَلِ الْعِبَادَةَ وَ التَّوَاضُعَ. فَلَا تُضَيِّعْ مَالَكَ وَ تُصْلِحْ مَالَ غَيْرِكَ

ص: 23

مَا خَلَفْتَهُ وِرَاءَ ظَهْرِكَ وَافْنَعُ بِمَا فَسَمَهُ اللَّهُ لَكَ وَ لَا تَنْظُرُ إِلَّا إِلَى مَا عِنْدَكَ وَ لَا تَتَمَنَّ مَا لَسْتَ تَنَالُهُ فَإِنَّ مَنْ قَبِعَ شَيْعَ وَ مَنْ لَمْ يَقْنَعْ لَمْ يَشْبِعْ وَ خُذْ حَظَّكَ مِنْ آخِرَتِكَ وَ لَا تَكُنْ بَطْرًا فِي الْغِنَى وَ لَا جَزَعًا فِي الْفَقْرِ وَ لَا تَكُنْ فَظًّا غَلِيظًا يَكْرَهُ النَّاسُ قُرْبَكَ وَ لَا تَكُنْ وَاهِنًا يُحَقِّرُكَ مَنْ عَرَفَكَ وَ لَا تُشَارَ مَنْ فَوْقَكَ وَ لَا تَسْخَرْ بِمَنْ هُوَ دُونَكَ وَ لَا تُتَنَاعِ الْأَمْرَ أَهْلَهُ وَ لَا تُطْعِ السُّفَهَاءَ وَ لَا تَكُنْ مَهِينًا تَحْتَ كُلِّ أَحَدٍ وَ لَا تَتَكَلَّنْ عَلَى كِفَايَةِ أَحَدٍ وَ قِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّى تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ قَبْلَ أَنْ تَقَعَ فِيهِ فَتَنْدَمَ وَ اجْعَلْ قَلْبَكَ قَرِيبًا تُشَارِكُهُ وَ اجْعَلْ عِلْمَكَ وَالِدًا تَتَّبِعُهُ وَ اجْعَلْ نَفْسَكَ عَدُوًّا تُجَاهِدُهُ وَ عَارِيَةً تَرُدُّهَا فَإِنَّكَ قَدْ جُعِلْتَ طَيِّبَ نَفْسِكَ وَ عَرِفْتَ آيَةَ الصِّحَّةِ وَ بَيَّنَّ لَكَ الدَّاءَ وَ دَلَّتْ عَلَى الدَّوَاءِ فَانظُرْ قِيَامَكَ عَلَى نَفْسِكَ وَ إِنْ كَانَتْ لَكَ يَدٌ عِنْدَ إِنْسَانٍ فَلَا تُفْسِدْ دَهَا بِكَثْرَةِ الْمِنَنِ وَ الدِّكْرِ لَهَا وَ لَكِنْ أَتْبِعْهَا بِأَفْضَلِ مِنْهَا فَإِنَّ ذَلِكَ أَجْمَلُ بِكَ فِي أَخْلَاقِكَ وَ أُوجِبَ لِلثَّوَابِ فِي آخِرَتِكَ وَ عَلَيْكَ بِالصَّمْتِ تُعَدُّ حَلِيمًا جَاهِلًا كُنْتَ أَوْ عَالِمًا فَإِنَّ الصَّمْتَ زَيْنٌ لَكَ عِنْدَ الْعُلَمَاءِ وَ سِتْرٌ لَكَ عِنْدَ الْجُهَالِ.

پسر جنذب، هرکس خود را از کسب و کار خویش محروم کند، برای دیگران جمع می کند؛ هرکه پیرو

هوای نفس خویش شود، پیرو دشمن خود شده است؛ هرکه به خدا اعتماد کند، خداوند کار دنیا و آخرتش را کفایت می کند و در غیبت او نگهبان منافع اوست. ناتوان است هرکه برای هر پیش آمدی صبری و برای هر نعمتی شکری و برای هرگونه سختی، آسانی آماده نکرده باشد. خود را شکیبیا بدار در هر بلا یا مصیبتی که در فرزند یا مال تو پیش آید. خدا امانت خود را می گیرد و آنچه داده است، باز پس می گیرد تا در آن ها صبر و شکر تو را بیازماید. چنان به خدا امیدوار باش که تو را به معصیت و گناه و اندارد و چنان از خدا بترس که از رحمت او مأیوس نباشی. مبادا فریب حرف نادانان را بخوری و نه فریب ستایش او را بخوری و موجب تکبر و خودخواهی تو شود و خودپسند شوی؛ زیرا بهترین اعمال، عبادت و تواضع است. مبادا ثروت خود را به باد دهی و مال دیگران را اصلاح کنی به وسیله آنچه بعد از خود می گذاری. قانع باش به آنچه خدا روزی ات کرده و توجه نداشته باش، مگر به آنچه نزد توست. آرزوی آنچه به آن نمی رسی را

نداشته باش. هرکه قانع باشد، سیر می شود و هرکه قانع نباشد، سیر نمی شود. بهره خود را از آخرت خویش بگیر.

در ثروت متکبر نباش و در فقر ناراحت. نه درشت خو و سخت گیر باش که مردم از نزدیک شدن به تو بپرهیزند و نه فرومایه و پست باش که هرکه تو را می شناسد، تحقیرت کند. با فرادست خود نزاع مکن و فرودست خود را مسخره نکن. با کسانی که به حق چیزی را دارند، نزاع نکن. نه پیرو سفیهان باش و نه خوار و بی مقدار و زیردست هرکس. به اعتماد هرکسی متکی نباش. در هر کار، پیش از آنکه در آن گام نهی و پشیمان شوی، راه درست ورود و خروجش را پیدا کن. دلت را خویشاوندی بدان که با او [در کارها] شریکی و کردارت را پدری بدان که باید در پی اش روانه شوی و نفس خود را دشمنی بدان که با او پیکار می کنی و یک عاریه ای که باید آن را برگردانی. تو خود طیب خویشی: علامت تندرستی را می شناسی و درد را تشخیص می دهی و به دوا واردی. متوجه وظیفه خود باش. اگر به کسی کمکی کرده ای، آن را با منت نهادن

ص: 26

زیاد و پیوسته یادآوری کردن، نابود نکن؛ ولی دنباله آن را با نیکی بهتری ادامه بده. این کار شایسته تر است برایت از نظر اخلاقی و موجب ثواب در آخرت می شود. خاموشی پیشه کن تا بردبارت شمرند؛ خواه نادان باشی خواه دانا؛ زیرا سکوت در پیشگاه دانشمندان زیوری برای توست و نزد نادانان، ستر و پوششی.

19. پوشش صبر

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ عَيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ قَالَ لِأَصْحَابِهِ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ مَرَّ بِأَخِيهِ فَرَأَى تَوْبَهُ قَدِ انْكَشَفَ عَنْ بَعْضِ عَوْرَتِهِ أَكَانَ كَاشِفًا عَنْهَا كُلَّهَا أَمْ يَرُدُّ عَلَيْهَا مَا انْكَشَفَ مِنْهَا؟» قَالُوا: «بَلْ نَرُدُّ عَلَيْهَا.» قَالَ: «كَلَّا بَلْ تَكْشِفُونَ عَنْهَا كُلَّهَا.» فَعَرَفُوا أَنَّهُ مَثَلٌ صَرَبَهُ لَهُمْ فَقِيلَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: «الرَّجُلُ مِنْكُمْ يَطَّلِعُ عَلَى الْعَوْرَةِ مِنْ أَخِيهِ فَلَا يَسْتُرُهَا بِحَقِّ أَقْوَلٍ لَكُمْ إِنَّكُمْ لَا تُصَيِّبُونَ مَا تُرِيدُونَ إِلَّا بِتَرْكِ مَا تَشْتَهُونَ وَلَا تَتَأَلَوْنَ مَا تَأْمَلُونَ إِلَّا بِالصَّبْرِ عَلَى مَا تَكْرَهُونَ. إِيَّاكُمْ وَالتَّظْرَةَ فَإِنَّهَا تَزْرَعُ فِي الْقَلْبِ الشَّهْوَةَ وَكَفَى بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً. طُوبَى لِمَنْ جَعَلَ بَصَرَهُ فِي قَلْبِهِ وَ لَمْ يَجْعَلْ بَصَرَهُ فِي عَيْنِهِ. لَا تَنْظُرُوا فِي عُيُوبِ

ص: 27

النَّاسِ كَالْأُزْبَابِ وَانظُرُوا فِي عُيُوبِكُمْ كَهَيْئَةِ الْعَبِيدِ. إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ: مُبْتَلَىٰ وَ مُعَافَىٰ. فَارْحَمُوا الْمُبْتَلَىٰ وَاحْمَدُوا اللَّهَ عَلَى الْعَافِيَةِ.»

ای پسر جن‌دب، عیسی بن مریم (علیه السلام) به یاران خود گفت: «اگر یکی از شما از کنار برادرش بگذرد و ببیند که جامه اش از روی شرمگاهش کنار رفته، آیا تمام لباسش را کنار می‌زنید تا کاملاً دیده شود یا آن را می‌پوشانید؟» گفتند: «می‌پوشانیم.» عیسی (علیه السلام) گفت: «نه، همه آن را آشکار می‌کنید.» فهمیدند عیسی (علیه السلام) منظورش مثلی بوده. عرض کردند: «منظور شما چیست؟» گفت: «یکی از شما متوجه این عمل برادر خود می‌شود؛ ولی آن را نمی‌پوشاند. این واقعیتی است که می‌گویم. به این خواسته نمی‌رسید، مگر با رهاکردن چیزهایی که میل و شهوتتان به دنبال آن‌هاست. به آرزوی خود نمی‌رسید، مگر با صبر بر آنچه ناپسند شماست. از نگاه کردن خودداری کنید که این نگاه در دل، بذر شهوت می‌پاشد و کافی است که از این راه گرفتار فتنه شوید. خوشا به حال کسی که بینش خود را در دل قرار دهد، نه در دیده.»

ص: 28

به عیب های مردم همچون ارباب ها نگاه نکنید؛ ولی عیب های خود را چون بندگان در نظر بگیرید. مردم دو نوع اند: گرفتار و آسوده؛ به کسی که گرفتار است، رحم کنید و خدا را سپاس گزارید بر سلامتی و آسایش.»

20. خورشید خداوند

يَا اِبْنَ جُدَبٍ صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَ اَعْطِ مَنْ حَرَمَكَ وَ اَحْسِنْ اِلَى مَنْ اَسَاءَ اِلَيْكَ وَ سَلِّمْ عَلٰى مَنْ سَبَّكَ وَ اَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ وَ اَعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ كَمَا اَنْتَ تُحِبُّ اَنْ يُعْفَى عَنْكَ فَاعْتَبِرْ بِعَفْوِ اللّٰهِ عَنْكَ. اَلَا تَرٰى اَنْ سَمَسَهُ اَنْشَرَقَتْ عَلٰى الْاَبْرَارِ وَ الْفَجَارِ وَ اَنْ مَطَرَهُ يَنْزِلُ عَلٰى الصّٰلِحِيْنَ وَ الْخٰطِئِيْنَ.

پسر جندب، با کسی که از تو بریده، رفت و آمد کن؛ به کسی که چیزی به تو نداده، عطا کن؛ با کسی که به تو بدی کرده، خوبی کن؛ به کسی که به تو دشنام داده، سلام کن؛ با کسی که با تو دشمنی کرده، انصاف داشته باش؛ از کسی که به تو ظلم کرده، در گذر؛ همچنان که دوست داری از تو در گذرند. پس، از گذشت خداوند از

خودت عبرت بگیر. آیا نمی بینی خورشید خداوند بر خوبان و بدان می تابد و بارانش بر صالحان و مجرمان نازل می شود؟

21. صدقه شهرت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَا تَتَّصِدُقْ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لِيُرْكَوكَ فَإِنَّكَ إِنِ فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ دَسَّكَ اللَّهُ تَوَفِيَّتَ أَجْرِكَ وَ لَكِنَّ إِذَا أُعْطِيَتْ بِيَمِينِكَ فَلَا تُطْلِعْ عَلَيْهَا شِمَالَكَ. فَإِنَّ الَّذِي تَتَّصِدُقُ لَهُ سِرًّا يُجْزِيكَ عَلَانِيَةً عَلَىٰ رُءُوسِ الْأَشْهَادِ فِي الْيَوْمِ الَّذِي لَا يَضُرُّكَ أَنْ لَا يُطْلِعَ النَّاسَ عَلَىٰ صَدَقَتِكَ وَ اخْفِضِ الصَّوْتِ إِنَّ رَبَّكَ الَّذِي يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ. قَدْ عَلِمَ مَا تُرِيدُونَ قَبْلَ أَنْ تَسْأَلُوهُ وَإِذَا صُمْتُمْ فَلَا تَغْتَبِ أَحَدًا وَ لَا تَلْبَسُوا صِيَامَكُمْ بِطُلْمٍ وَ لَا تَكُنْ كَالَّذِي يَصُومُ رِئَاءَ النَّاسِ مُعْبَرَةً وَجُوهُهُمْ شِعْثَةٌ رُءُوسُهُمْ يَابِسَةٌ أَفْوَاهُهُمْ لَكِنَّ يَعْلَمُ النَّاسُ أَنَّهُمْ صِيَامٌ. ای پسر جندب، در چشم مردم صدقه مده تا تو را پاکیزه و پارسا شمارند که اگر چنین کنی، همانا مزدت را [از مردم] گرفته ای. بلکه هنگام دادن صدقه چنان باش که اگر با دست راست عطا کردی، دست چپت آگاه نشود؛ زیرا خدایی که در خفا برایش صدقه می دهی، در پیشگاه

ص: 30

مردم تو را اجر آشکار دهد؛ در روزی که بی خبری مردم از صدقه ات به توزیانی نرساند.

[خدای را] آهسته بخوان؛ زیرا او پروردگاری است که هرچه آشکار و نهان کنید، می داند و حتی قبل از درخواست، بر خواسته هاتان داناست.

هنگام روزه داری، غیبت کسی را مکن و روزه های خود را به ستم میالای و همانند کسی مباش که برای جلب نظر مردم روزه می گیرد. چنین کسانی، چهره هاشان غبار آلود، موهاشان پریشان و دهان هاشان خشک است تا مردم بدانند که آنان روزه اند.

22. راز رستگاری

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْخَيْرِ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَإِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ وَلَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَالشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْآخِرِ لِأَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَالشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ. لِأَنَّهُمَا الْبَاقِيَانِ وَالْوَاجِبُ عَلَى مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ الْهُدَى وَ أَكْرَمَهُ بِالْإِيمَانِ وَالْأَلْهَمَهُ رُشْدَهُ وَرَكَّبَ فِيهِ عَقْلًا يَتَعَرَّفُ بِهِ نِعْمَهُ وَ آتَاهُ عِلْمًا وَ حُكْمًا يُدَبِّرُ بِهِ أَمْرَ دِينِهِ وَ دُنْيَاةٍ، أَنْ يُوجِبَ عَلَى نَفْسِهِ

ص: 31

أَنْ يَشْكُرَ اللَّهَ وَلَا يَكْفُرَهُ وَأَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ وَلَا يَنْسَاهُ وَأَنْ يُطِيعَ اللَّهَ وَلَا يَعْصِيَهُ لِلْقَدِيمِ الَّذِي تَفَرَّدَ لَهُ بِحُسْنِ النَّظَرِ وَاللَّحْدِيثِ الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْهِ بَعْدَ إِذْ أَنْشَأَهُ مَخْلُوقاً وَاللَّجْزِيلِ الَّذِي وَعَدَهُ وَالْفَضْلِ الَّذِي لَمْ يُكَلِّفْهُ مِنْ طَاعَتِهِ فَوْقَ طَاعَتِهِ وَمَا يَعْجُزُ عَنِ الْقِيَامِ بِهِ وَصَمِنَ لَهُ الْعَوْنُ عَلَى تَيْسِيرِ مَا حَمَلَهُ مِنْ ذَلِكَ وَنَدَبَهُ إِلَى الْإِسْتِعَانَةِ عَلَى قَلِيلٍ مَا كَلَّفَهُ وَهُوَ مُعْرِضٌ عَمَّا أَمَرَهُ وَعَاجِزٌ عَنْهُ قَدْ لَبَسَ ثَوْبَ الْإِسْتِهَانَةِ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ مُتَمَلِّداً لِهَوَاهُ مَا ضَيَّأَ فِي شَهَوَاتِهِ مُؤَثِّراً لِدُنْيَاهُ عَلَى آخِرَتِهِ وَهُوَ فِي ذَلِكَ يَتَمَتَّى جِنَانِ الْفِرْدَوْسِ وَمَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَطْمَعَ أَنْ يَنْزِلَ بِعَمَلِ الْفُجَّارِ مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ. أَمَّا إِنَّهُ لَوْ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ وَقَامَتِ الْقِيَامَةُ وَجَاءَتِ الطَّامَةُ وَنَصَبَ الْجَبَّارُ الْمَوَازِينَ لِفَصْلِ الْقَضَاءِ وَبَرَزَ الْخَلَائِقُ لِيَوْمِ الْحِسَابِ، أَيَقْنَتَ عِنْدَ ذَلِكَ لِمَنْ تَكُونُ الرَّفْعَةُ وَالْكَرَامَةُ وَبِمَنْ تَحِلُّ الْحَسْرَةُ وَالنَّدَامَةُ فَاعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْتَجُوهُ فِي الْفُؤُزِ فِي الْآخِرَةِ. ای پسر جنذب، همه خوبی ها و همه بدی ها در مقابل توست. نتیجه خوبی و بدی را نخواهی دید، مگر بعد از آخرت؛ زیرا خداوند تمام نتایج خوبی ها را در بهشت و همه بدی ها را در جهنم قرار داده. این دو پایدار و باقی هستند. بر کسی که خداوند او را هدایت بخشیده، به ایمان گرامی اش

داشته، ارشادش کرده، به او بینشی عطا کرده که نعمت های پروردگار را درمی یابد، علم و حکمتی بخشیده که امر دنیا و آخرت خود را تدبیر کند، لازم است از خداوند سپاسگزاری کند، این نعمت ها را کفران نکنند، به یاد خدا باشد و فراموش نکنند، مطیع او باشد و مخالفت نکنند. تمام این کارها را به جبران این انجام دهد که خداوند از پیش به او لطف داشته و نعمت و عنایتی که جدیداً به او ارزانی فرموده و به وجودش آورده و آن گران الطافی که به او وعده عنایت داده و مشمول فضل خویش کرده، به این طور که بیش از قدرت و طاقتش تکلیف نکرده و ضامن کمک شده برای او در برابر همین مقداری که تکلیف کرده، تشویق به کمک نموده بر همین مقدار کم تکلیف. با این حال، این انسان [همو که مشمول هدایت و ایمان و رشد شد]، از فرمان او روی گردان، از انجام وظیفه اش در مانده، جامه سهل انگاری و بی اعتنایی میان خود و خدا پوشیده، مطیع هو یوهوس شده، رهسپار راه شهوات گشته، سرای دنیا را بر آخرت ترجیح داده است و با این حال، آرزوی باغ

بهشت دارد؟! با اینکه سزاوار نیست انسان مقام ابرار را با عمل مجاز آرزو کند.

متوجه باش وقتی قیامت برپا شود، هنگام محشر فرارسد، ترازوی عدالت برای داوری برپا گردد و مردم برای حساب آماده شوند، خواهی فهمید مقام و موقعیت متعلق به چه شخصی است و حسرت و ندامت مربوط به که است. امروز عملی را در دنیا انجام ده که امید رستگاری به وسیله آن در آخرت داری.

23. نماز تواضع

يَا ابْنَ جُدَبٍ قَالَ اللَّهُ جَلَّ وَعَزَّ فِي بَعْضِ مَا أُوحِيَ: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّالَةَ مِمَّنْ يَتَوَاضَعُ لِعِظْمَتِي وَيَكْفُفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ أَجْلِي وَيَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي وَلَا يَتَعَطَّمُ عَلَيَّ خَلْقِي وَيُطْعِمُ الْجَائِعَ وَيَكْسُو الْعَارِيَ وَيَرْحَمُ الْمُصَابَ وَيُؤْوِي الْغَرِيبَ. فَذَلِكَ يُشْرِقُ نُورَهُ مِثْلَ الشَّمْسِ أَجْعَلْ لَهُ فِي الظُّلْمَةِ نُورًا وَفِي الْجَهَالَةِ حِلْمًا. أَكْلَاهُ بِعِزَّتِي وَأَسَدَ تَحْفِظُهُ مَلَائِكَتِي. يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ وَيَسْأَلُنِي فَأُعْطِيهِ. فَمَثَلُ ذَلِكَ الْعَبْدِ عِنْدِي كَمَثَلِ جَنَاتِ الْفِرْدَوْسِ لَا يُسْبِقُ أَثْمَارَهَا وَلَا تَتَغَيَّرُ عَنْ حَالِهَا.

ص: 34

ای پسر جنذب، خداوند در بعضی از وحی های خود فرموده که من نماز کسی را می پذیرم که در مقابل عظمتم تواضع کند، از شهوت ها به خاطر من چشم پوشد، روزش را به یاد من به پایان برد، بر مردم فخر نفروشد، گرسنه را سیر و برهنه را بپوشاند، بر گرفتار رحم کند و غریب را پناه دهد. نور چنین شخصی مانند خورشید می درخشد. در تاریکی ها برایش نور و در جهالت حلم و بردباری قرار می دهم. با عزت خود او را حفظ می کنم و با ملائکه خویش محفوظش می دارم. مرا صدا می زند، جوابش را می دهم. از من درخواست می کند، عطایش می کنم. چنین بنده ای در نزد من همچون بهشت برین است که میوه ای بهتر از آن وجود ندارد و متغیر نیست.

24. اساس اسلام

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْإِسْلَامُ عُرْيَانٌ فَلِبَاسُهُ الْحَيَاءُ وَزِينَتُهُ الْوَقَارُ وَ مَرْوَتُهُ الْعَمَلُ الصَّالِحُ وَ عِمَادُهُ الْوَرَعُ وَ لِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَ أَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.

ص: 35

ای پسر جندب، اسلام عریان است و لباس آن حیا، زینتش وقار، مروتش عمل صالح و پایه اش ورع است. هرچیزی اساسی دارد و اساس اسلام محبت ما اهل بیت (علیهم السلام) است.

25. راه بهشت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سُوْرًا مِنْ نُورٍ مَحْفُوفًا بِالزَّبْرِ جَدٍ وَ الْحَرِيرِ مُنْجَدًا بِالسُّنْدُسِ وَ الدِّيْبَاجِ يُضَرِّبُ هَذَا السُّوْرُ بَيْنَ أَوْلِيَانِنَا وَ بَيْنَ أَعْدَانِنَا. فَإِذَا عَلَى الدِّمَاغُ وَ بَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَ نُضِجَتِ الْأَكْبَادُ مِنْ طُولِ الْمَوْقِفِ، أُدْخِلَ فِي هَذَا السُّوْرِ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ. فَكَانُوا فِي أَمْنِ اللَّهِ وَ حِرْزِهِ. لَهُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى الْأَنْفُسُ وَ تَلذُّ الْأَعْيُنُ وَ أَعْدَاءُ اللَّهِ قَدْ أَلْجَمَهُمُ الْعَرَقُ وَ قَطَعَهُمُ الْفُرْقُ وَ هُمِ يُنظَرُونَ إِلَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ فَيَقُولُونَ > مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ <. (1) فَيَنْظُرُ إِلَيْهِمْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ فَيَضَحِكُونَ مِنْهُمْ. فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: >أَتَّخَذْنَا لَهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ < (2) وَ قَوْلُهُ:

ص: 36

1- . ص، 62.

2- . ص، 63.

الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ> (1) فَلَا يَبْقَى أَحَدٌ مِّمَّنْ أَعَانَ مُؤْمِنًا مِنْ أَوْلِيَانِنَا بِكَلِمَةٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

ای پسر جن‌دب، خدا را دیواری از نور است که با زبرجد و حریر محفوظ شده و با سندس و دیبا آراسته گردیده است. این دیوار را فاصله بین دوستان ما و دشمنانمان قرار می دهند. وقتی مغزها به جوش آمد و جان به گلوگاه رسید و جگرها سوخت از طول اقامت در محشر، در این جایگاه اولیای خدا وارد می شوند و در پناه خدا در امان خواهند بود. در این جایگاه هرچه میل کنند و از هرچه لذت ببرند، وجود دارد.

[حال بشنوید از حال و وضع] دشمنان خدا: عرق زبانشان را بسته، هول و هراس رشته امیدشان را گسسته و بدانچه خدا برایشان آماده ساخته، چشم دوخته اند و

ص: 37

1- . مطفنین، 34 و 35.

می گویند: «ما را چه شده که مردانی را که ایشان را از بدها می شمردیم، نمی بینیم؟!» دوستان خدا آن ها را تماشا می کنند و از این سخنان می خندند.

و این همان معنای این فرمایش الهی است: «بی جهت آنان ها را در دنیا به مسخره گرفته بودیم یا که چشم هایمان درست کار نمی کند؟!» و این فرمایش خداوند: «ولی امروز مؤمنان اند که به بی دین ها می خندند. آنان بر تخت ها لم داده اند و تماشا می کنند.» پس هیچ کس که مؤمنی از دوستان ما را با کلمه ای کمک کرده باشد باقی نمی ماند، مگر اینکه خداوند او را بدون حساب داخل بهشت می کند.

ص: 38

مسابقه فرهنگی آینه صداقت

* پرسش ها از متن موجود طرح شده است و افراد بیشتر از دوازده سال می توانند در مسابقه شرکت کنند.

* به روش های زیر می توانید در مسابقات فرهنگی شرکت کنید:

1. ارسال پاسخ به سامانه پیامکی 3000802222. برای این کار، کافی است به ترتیب نام مسابقه و شماره گزینه های صحیح پرسش ها را به صورت یک عدد سه رقمی از چپ به راست، همراه با نام و نام خانوادگی خود به سامانه پیامکی فوق ارسال کنید.

مثال: آینه صداقت 142 محمد عظیمی

2. مراجعه به بخش مسابقات پرتال جامع آستان قدس رضوی، به نشانی:

www.razavi.aqr.ir

ص: 39

3. پاسخ به پرسش ها در پاسخ نامه: پاسخ نامه تکمیل شده را می توانید به صندوق های مخصوص مستقر در پایگاه های اطلاع رسانی فرهنگی بیندازید یا به صندوق پستی 351 - 91735 ارسال کنید.

* هزینه ارسال پاسخ نامه از طریق قرارداد «پست جواب قبول» پرداخت شده است و لازم نیست از پاکت و تمبر استفاده کنید.

* آخرین مهلت شرکت در مسابقه، یک ماه پس از دریافت کتاب است.

* قرعه کشی از بین پاسخ های کامل و صحیح و به صورت روزانه انجام می شود و نتیجه آن نیز از طریق سامانه پیامکی گفته شده به اطلاع برندگان می رسد.

تذکر: پیشنهادها و انتقادهای خود را در پیامکی جداگانه ارسال کنید. تلفن: 051 - 32002569

ص: 40

پرسش اول: «خداوند در روز قیامت با آن‌ها سخن نمی‌گوید و به آن‌ها نگاه نمی‌کند و آن‌ها را نمی‌بخشد و برای آن‌ها عذابی دردناک است.» این گفته درباره چه کسانی است؟

1. غیبت کنندگان؛

2. کاهلان در نماز؛

3. مشرکان؛

4. افراد ریاکار.

پرسش دوم: امام صادق (علیه السلام) در توصیه خود به عبدالله بن جندب، عامل نابودی ایمان را چه می‌دانند؟

1. حسدورزی به مؤمنان؛

2. ترک نماز شب؛

3. اصرار بر گناهان صغیره؛

4. گزینۀ 2 و 3.

ص: 41

پرسش سوم: امام صادق (علیه السلام) در توصیه خود به عبدالله بن جندب، اساس اسلام را چه می دانند؟

1. گذشت و ایثار؛

2. انجام مستحبات؛

3. محبت به اهل بیت (علیهم السلام)؛

4. امانت داری.

ص: 42

پاسخ‌نامه مسابقه فرهنگی آینه صداقت

نام و نام خانوادگی: نام پدر:

تحصیلات: استان: شهر:

تلفن ثابت باکد شهر: شماره همراه:

گزینه	۱	۲	۳	۴
پرشش				
اول				
دوم				
سوم				
چهارم				
پنجم				

نظرسنجی کتاب آینه صداقت

ردیف	موضوع	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	میزان رضایت از جذابیت ظاهری (طرح جلد، اندازه و...)					
۲	میزان شیوایی مطالب					
۳	قابلیت فهم مطالب					
۴	میزان جذابیت و تازگی موضوع و مطالب					
۵	میزان تأثیرگذاری و مفیدبودن مطالب					
۶	میزان تناسب محتوا با نیاز شما					
۷	میزان تناسب پرشش‌ها با موضوع					
۸	میزان رضایت کلی					
پیشنهادات و انتقادات: -----						

لبه کاغذ را پس از برش، تا زده و بچسبانید

پست جواب قبول

فرستنده:

.....

.....

کد پستی:

از این قسمت تا شود

هزینه پستی بر اساس قرارداد شماره ۲۵۱ - ۹۱۷۳۴ پرداخت شده است.

طرف قرارداد: اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی

صندوق پستی: ۳۵۱ - ۹۱۷۳۵

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

